

جامعه‌شناسی
سرمایه‌های نامشهود سازمان‌ها
(هزاره سوم)

مولفان

مریم آقایی

عضو هیئت علمی دانشگاه پیام‌نور

مرجان زرنندی خالیدی

ویراستار: اعظم جابر مرادی

جامعه‌شناسان

سرشناسه	: آقای، مریم ۱۳۵۶
عنوان و نام پدیدآور	: جامعه‌شناسی سرمایه‌های نامشهود سازمان‌های هزاره سوم / مولفان مریم آقای، مرجان زرنندی‌خالدی.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات جامعه‌شناسان، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۶۰
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۲۲۳-۰۶۵-۲
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۵۳ - ۱۶۱.
موضوع	: نیروی انسانی -- مدیریت
موضوع	: سرمایه فکری -- مدیریت
شناسه افزوده	: زرنندی خالدی، مرجان. ۱۳۵۳ -
رده‌بندی کنگره	: HF ۵۵۴۹/ن۹۲۷ ۱۳۹۰
رده‌بندی دیویی	: ۶۵۸/۳۰۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۲۷۳۸۱۲

این اثر، مشمول قانون حمایت مولفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مولف (ناشر) نشر یا بخش یا هرچه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

جامعه‌شناسان

فروشگاه و نمایشگاه مرکزی: تهران، خیابان انقلاب، رویروی درب اصلی دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، همکف، پ ۳۳۳. فروشگاه جامعه‌شناسان، تلفن: ۶۶۰۰۰۵۱

WWW.JAMEESHENASAN.COM / Email: Sociologists15@gmail.com

جامعه‌شناسی سرمایه‌های نامشهود سازمان‌های هزاره سوم

تألیف: مریم آقای، مرجان زرنندی‌خالدی

تعداد: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ اول ۱۳۹۰ تهران

قیمت ۴۰۰۰ تومان لیتوگرافی: رویداد چاپ: قدیانی

ISBN: 978-600-223-065-2

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۲۳-۰۶۵-۲

Printed in Iran

همه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

۷	پیشگفتار
۹	مقدمه
۱۱	فصل اول: سرمایه
۱۷	فصل دوم: انواع سرمایه
۲۱	فصل سوم: سرمایه فکری
۳۱	فصل چهارم: سرمایه انسانی
۳۵	فصل پنجم: سرمایه اجتماعی
۴۹	فصل ششم: نظریه‌های جامعه‌شناسی و مدیریتی سرمایه اجتماعی
۵۳	فصل هفتم: ابعاد سرمایه اجتماعی
۶۱	فصل هشتم: اعتماد
۷۳	فصل نهم: تعهد
۸۵	فصل دهم: مخاطرات و منافع سرمایه اجتماعی
۸۹	فصل یازدهم: مدیریت سرگشاده راهکاری نوین برای تحقق سرمایه اجتماعی
۹۹	فصل دوازدهم: تعامل انواع سرمایه
۱۰۱	فصل سیزدهم: سرمایه روان‌شناختی
۱۰۷	فصل چهاردهم: خودکارآمدی
۱۱۵	فصل پانزدهم: راهبردهای ایجاد و تغییر نظام باور خودکارآمدی کارکنان
۱۲۳	فصل شانزدهم: سایر مولفه‌های سرمایه روان‌شناختی
۱۳۱	فصل هفدهم: سرمایه روان‌شناختی سازمان‌ها
۱۴۵	فصل هجدهم: نقش سرمایه روان‌شناختی در کارآفرینی
۱۵۳	منابع و مآخذ

پیشگفتار

در عصر حاضر که عصر پیچیده و توأم با تغییرات سریع محیطی، تغییر در فناوری و تکنولوژی اطلاعاتی و تغییر ذهنیت مشتریان است، تلاشهای بی‌وقفه رقبا همگی به این معناست که آنچه در گذشته خارق‌العاده و برجسته می‌نمود، امروزه یک مسأله عادی جلوه می‌کند. موانع و چالش‌های محیطی به طور مرتب سیر صعودی دارند و اگر سازمان و کارکنان آن نتوانند از روی این موانع عبور کنند و به چالش‌ها واکنش مناسب نشان دهند رقیبی دیگر جای آنها را خواهد گرفت. چنین تغییرات موجود در محیط کار، سازمان‌ها را مجبور کرده که به منظور بقای خود در دنیای متلاطم، در نظام‌های مدیریت خود بازنگری کنند و توانمندسازی کارکنان را با بهره‌گیری از سرمایه‌های نامشهود به عنوان مهمترین مسأله‌ی سازمان در نظر بگیرند. چالش‌های محیطی عصر حاضر، سازمان‌ها را به جستجوی راهی برای تداوم خود وادار کرده است. اما امروزه مدیران با کفایت نه تنها ارزش دارائی‌های محسوس، اطلاعات و منابع فیزیکی را می‌دانند بلکه به ارزش سرمایه انسانی نامحسوس پی برده‌اند (گاهی سرمایه ذهنی نامیده می‌شود). سرمایه انسانی به افرادی اشاره دارد که در تمام سطوح سازمانی مشغول به کار هستند و از اقتصاد سرمایه به منابع غیرمصرفی اشاره دارد که برای آینده سرمایه‌گذاری شده‌اند. جمله معروف بیل گیتز «مهمترین دارائی‌های شرکت هر شب از در خارج می‌شوند» برای همه شناخته شده است. به عبارتی او می‌داند که دانش، مهارت‌ها و توانایی‌های گروهی کارمندانش، شایستگی منحصر به فردی است که شرکت ماکروسافت را از رقبایش جدا می‌کند و به آن برتری می‌دهد. سرمایه‌های نامشهود پیامدهای نگرشی و رفتاری خاص را برای سازمان‌ها به همراه داشته و بر توان آنها در عرصه رقابت خارجی می‌افزاید. این سرمایه‌ها راهبردی مهم برای توسعه سازمان‌های مختلف برای تطابق با تغییرات خارجی و یکی از مسائل اصلی سازمان‌هاست. در عصر حاضر سرمایه‌های مالی و فیزیکی

محقق نمی‌گردد مگر اینکه سرمایه‌های فکری و نامشهود سازمانی روز بروز تقویت شده و توسعه یابد. بنابراین کتاب حاضر سعی بر آن دارد تا با پرداختن به انواع سرمایه‌های نامشهود سازمانی (سرمایه فکری، انسانی، اجتماعی، روان‌شناختی) و چگونگی بهره‌گیری از آنان گام موثری در جهت ارتقاء سرمایه‌های مشهود سازمانی بردارد.

www.ketab.ir

مقدمه

در محیط اقتصاد دانش بنیان امروز، سرمایه‌های فکری ارزش و اهمیت بیشتری را برای سازمان‌ها و بنگاه‌ها نسبت به سرمایه‌های فیزیکی دارند و به تعبیری سرمایه‌های فکری، به عنوان سرمایه واقعی و جزء سرمایه‌های استراتژیک سازمان‌های عصر حاضر مطرح می‌باشند. دارایی‌های مشهود^۱ یک سازمان سرمایه‌های آن را تا مدت طولانی محصور و غیر قابل دخل و تصرف می‌سازد و تنها عامل افزایش ارزش این سرمایه‌ها تا حد زیادی افزایش قیمت آنهاست. بر اساس آمار متشده تقریباً ۸۰ درصد دارایی‌های شرکت‌های بزرگ با کلاس جهانی و بنگاه‌های اقتصادی را دارایی‌های نامشهود و ارزش‌های معنوی تشکیل می‌دهد. لذا سازمان‌ها، جهت کسب مزیت رقابتی پایدار، نیازمند شناسایی و مدیریت آگاهانه و نظام‌مند سرمایه‌های فکری و دارنی‌های نامشهود خود می‌باشند. به همین منظور، طراحی و بکارگیری رویکردی مناسب برای مدیریت سرمایه‌های فکری و دارایی‌های نامشهود از اهمیت بسزایی برخوردار است. بر این اساس، در کتاب حاضر سعی شده است دارایی‌های نامشهود تعریف، اهمیت و ضرورت مدیریت آن تبیین و چالش‌های مربوط به مدیریت این دارایی‌ها تشریح و تحلیل گردد. مع‌الوصف در کتاب حاضر هدف بر آن است تا با تشریح شرایط جدید پیش روی مدیران منابع انسانی در اقتصاد دانشی، نقش‌ها و چالش‌های فرا روی مدیران در مدیریت منابع انسانی به عنوان دارایی‌های نامشهود شناسایی شده و دو ادامه کارکردهای آنان در عرصه‌های مختلف تشریح شود. تا تصویری نسبتاً جامع از وضعیت مدیریت منابع انسانی در آغاز هزاره سوم ارائه گردد.